

II. Rektors årsberetning for 1975-76

1. Universitetets styre og organisation

Universitetsåret bød på et rektorskifte. Det har medført nogle ændringer i konsistoriums arbejdsstil, især i form af en mere metodisk udnyttelse af udvalgsarbejdet. Denne reform har været ganske vigtig ved løsning af nogle af de store opgaver, vi er stillet over for. For at sikre kontakten mellem fakulteterne har rektoratet herudover haft regelmæssige uformelle møder med dekanerne. Det har især haft som formål at fakultetsrådene skulle have bedre information som beslutningsgrundlag.

For første gang i vort universitets historie ramtes vi af en adgangs begrænsning. Vi fik dog medicinen tildelt under en ny etikettes dække. Det hedder dimensioneret adgang. For Københavns Universitet synes de to begreber at dække det samme. I første runde ramtes kun det medicinske fakultet, hvis tilgang blev nær halveret. Resten står som et hængeparti til næste år. Københavns Universitet har ingen kærlighed til begrænsende dimensionering, men herudover noterer vi, at heller ikke begrænsningsmetoderne er efter vort hoved. Vi får trøste os med at processen blev gennemført teknisk upåklageligt trods kort frist. Den medicinske adgangs begrænsning var faktisk samtidig det første eksempel på en sag, der fik sin saglige behandling i et af de nye landsfaglige udvalg. Den heraf følgende kritik vil nok være med til at foranledige, at disse udvalg arbejder tættere sammen med læreanstaltnernes kollegiale organer. Det bliver allerede aktuelt, når vi ser næste sæt dimensioneringsregler, der helst ikke skulle ligne det første sæt.

Sagen har i sin helhed været behandlet

året igennem i et særligt konsistorieudvalg, der vel når at fremføre konstruktive alternative forslag inden universitetsåret rinder ud.

Men året har også budt på en udvidelse af vort arbejdsområde. Forslag om at åbne universitetet for deltagere i »enkeltfagskursus« blev positivt modtaget af konsistorium og ventes fulgt op af flere typer af initiativer. Første skridt er allerede taget med vedtagelsen af, at der kan udstedes »gæstekort« til begrænsede dele af vor undervisning.

Spørgsmålet om dimensioneret adgang har gjort problemet om hvordan vor kapacitet måles og vejes til en presserende sag. Vi er langt fremme med en undersøgelse af, hvordan vore mange deltidslærere passer ind i systemet, og en sikrere beregning af de faste læreres arbejdsbyrde følger derefter. Samtidig søger et undervisningsministerielt udvalg at finde ud af de budgeteringsmæssige problemer omkring stabsstørrelse og studentertal. Vi er inddraget i dette arbejde, hvor de juridiske og økonomiske studier er valgt som modeller.

Hele denne problemkreds har også betydning for vor forskningsindsats indpassning i helheden. Dette regalie er altid i fare. Delvis inspireret heraf har konsistorium nedsat et forskningsudvalg, der har fået som en hovedopgave at placere universitetsforskningen udadtil og skaffe den bedre kontakt med omverdenen. En henvendelse fra det af LO nedsatte forskningsudvalg var med til at give dette ny initiativ en god start.

Vi mener da også, at vort universitet har en forskningsmæssig placering, der tåler dagens fulde lys. Ikke mindst i et år, hvor to af vore kolleger vandt Nobelpris.

Vort arbejde i de kollegiale organer er på

en gang lettet og vanskeliggjort ved nye retsregler, specielt af betydning på ansættelsesområdet. Reglerne er synderligt omstændelige, men burde jo til gengæld sikre de bedste valg, hvis vi lever op til deres ånd og bogstav. Deres mange bogstaver. Men indviklet klamphuggerjura er det nu. Så meget at vi har fundet behov for en særlig »legalitetsgruppe« i administrationen, for at kunne bistå de kollegiale organer i deres fortolkningsbestrebelse.

Ved årets begyndelse blev vi truet med flere forskellige forslag til begrænsning af styrelseslovens demokrati. Kun en lille ændring slap gennem Folketinget, men ønsket om større ændringer lå klart som baggrund. Konsistorium udtalte sig til fordel for at revisionen blev udskudt. Det vakte lidt blandede følelser blandt nogle grupper af lærere.

Der skal aldrig herske hel og udelst fred ved et universitet. Men alligevel er der grund til at glæde sig over, at ufreden i dette år har givet sig beskedne udtryk. Selv i de fag hvor stridighederne i senere år er registreret udadtil med store overskrifter. Vi har endda bjerget en studieordning for sociologer i land uden de helt store dramata.

Bag dette fredsommelige ydre skjuler der sig alligevel højst bekymrende træk. Flere år i træk har vi fået en øget studentertilgang, og endda er det samlede lærerkorps blevet begrænset. Det begynder for alvor at betyde en svækkelse af vor undervisning. Det går ud over studenterne. Det samme gør den fortsatte skærpelse af de økonomiske støtteforanstaltninger, der tilbydes de studerende. Selv vore kantiner har måttet skærpe prispolitikken. Og arbejdsløsheden mærkes hårdt blandt de mange »erhvervs-studerende«. Vi ved, at et meget stort flertal blandt de studerende lever helt eller delvis af erhvervsarbejde. Det har været svært at skaffe i år. Blandt nødhjælpsforanstaltningerne på det studentsociale område er også vort forsøg på at redde de »gamle« kollegier. I årets løb er vi nået endnu et skridt haster mod et »enhedskollegium«. Men det haster med at nå til ende før midlerne smuldrer bort.

Det har ikke været et godt studentsocialt år. Det er gået lidt bedre med vor fysiske

udbygning. Her får vi jo glæde os over, at der – trods alt – er sket fremskridt. Ibrugtagningen af Amager-sektoren er i fuld gang, og Nørrefælled-planlægningen synes at skride positivt frem. Måske provokeret af det sørgelige skibbrud for disse planer, der blev nævnt i forrige års beretning. I nyeste fase omfattede samarbejdet om disse planer endda både områdets læreanstalter og korresponderende faglige landsudvalg.

Arbejdet i vore kollegiale organer må naturligvis bære præg af institutionens størrelse. Der er lang vej fra en idé fødes til den bliver accepteret, og endnu længere vej frem til, at den breder sig ud i systemet. Alligevel synes året at have sat skred i mange ting, og samtidig fået de kollegiale organer til at stramme stilen op. Det bliver ikke mindre nødvendigt næste år, hvor vi igen både skal slås med begrænsninger og nedskæringer, og samtidig vise en bedre profil udadtil. Eller rettere, vise vor profil bedre udadtil.

Næste år bliver vigtigt for dokumentationen af, at vort universitet ekspanderer, selv om vi skæres ned. Gør vi det ikke godt, rammer kniven endnu dybere. I en økonomisk krisesituation ville det være urimelig optimisme at tro universiteter var hellige fredskøer. Men måske endnu vigtigere er det at erkende, at netop universiteterne har en vigtig mission som vokseplads for nye fremskridt.

2. Universitetets økonomiske forhold

1. Selve tilrettelæggelsen af budgetbehandlingen for finansåret 1975/76 afveg ikke væsentligt fra den efterhånden indarbejdede procedure, hvorefter budgetkontoret gennem forelæggelsen af en række notater (arbejdsrapporter) for konsistoriums budget- og forretningsudvalg dels fremlægger en række beretninger til kritik på eget initiativ dels løbende foretager beregninger og fremskaffer materiale efter anmodning fra medlemmerne af konsistoriums budget- og forretningsudvalg.

For det her omhandlede finansår besluttedes det ved budgetbehandlingen påbegyndelse den 12. marts 1975, at man burde bestræbe en mødefrekvens med to ugers

mellemrum mellem møderne dog således, at frekvensen kunne ændres sidst på perioden af hensyn til arbejdets færdiggørelse.

2. Selve metoden for arbejdet fulgte også for finansåret 1976/77 den hidtil anvendte metode, hvorefter budgetkontoret i det første arbejdsblad, dels prøver på at fremkomme med et kvalificeret gæt på den kommende budgetteringsramme dels fremkommer med beregninger og indstillinger for afsættelser af bevillinger til ikke-fakultetsvendte aktiviteter.

På grundlag af de efterhånden indhøstede erfaringer må man for så vidt angår budgetteringsrammens størrelse vist nok efterhånden konstatere, at selve filosofien bag den i 1965 gennemførte og senere tidsmæssigt forlængede rammebevillingsordning ikke har været holdbar eftersom en institution som Københavns Universitet ikke reelt har mulighed for selv for ét finansår at kende blot vage omrids af sin egen bevillingssituation bare et år før bevillingerne skal udnyttes til aktiviteterne. Det er tankevækkende, at begreber som planlægning, styring og økonomisk effektivitet er klart accepterede nøgleord i halvfjerdsenerne samtidig med, at man år efter år ulejlig 12 personer i universitetets øverste økonomiske organ med at drøfte en rimelig økonomisk fordeling af en kommende sum penge og stillinger, uden at disse som referenceramme har andet end et kvalificeret gæt fra en administrativ enhed på universitetet.

Vi er glade for idégrundlaget for bevillingsrammerne, men er utilfredse med at måtte starte en budgetrunde den 12. marts 1975, afslutte den 18. juni 1975 og få oplyst en foreløbig udgifts- og personaleramme den 8. juli 1975 med frist til aflevering af endeligt udarbejdet finanslovsbidrag »snarest muligt og senest den 1. august 1975«.

3. Den væsentligste nydannelse i forbindelse med budgettet for 1976/77 var vedtagelsen om, at en nyordning for vore museer, hvorefter deres udgifter – bortset fra de direkte beløb til forskning og undervisning – fjernes fra fakulteternes budgetteringsramme og afholdes centralt efter en forudgående specialdebat herom i konsistoriums budget- og forretningsudvalg.

Den mere formelle baggrund for denne beslutning må findes i det arbejde, som universitetet med hjemmel i styrelseslovens § 32 udførte for at give nærmere regler for styrelsen af vore museer og samlinger. Herunder blev det ganske naturligt drøftet og senere godkendt af budget- og forretningsudvalget, at midler til de museale funktioner ikke fremtidig burde belaste fakultetsrammerne, men gives direkte af konsistoriums budget- og forretningsudvalg. Denne ny ordning vedrører følgende enheder:

Medicinsk-historisk museum,
Botanisk have,
Botanisk museum,
Botanisk centralbibliotek,
Mineralogisk museum,
Zoologisk museum.

Da disse enheder herefter får bevillinger fra universitetet ad to kanaler nemlig dækning for museale udgifter direkte fra konsistoriums budget- og forretningsudvalg og dækning af udgifter til forskning og undervisning fra fakultetet, har budgetkontoret måtte iværksætte en særlig informationsrutine og etablere et særligt kontrolapparat for at sikre, at aktiviteter ikke enten henstår udekkede eller bliver dækket fra to steder. Den vanskelige sondring mellem aktiviteterne besværliggør dette arbejde, som dog vist nok trods alt kan lade sig gøre.

4. Som foran nævnt afsluttedes budgetbehandlingen den 18. juni 1975 med følgende resultat:

Fakultet	Bevillingsramme kr.	Personaleramme (nye stillinger)
Teol.	600.000	-
Samf.	17.000.000	+ 6 A/L
Læge.	24.000.000	÷ 1 A/L ÷ 1 TAP
Hum.	29.300.000	+ 6 TAP
Nat.	28.800.000	÷ 2 A/L ÷ 1 TAP

Som det vil ses, passer fordelingen af stillinger ikke i den forstand, at saldo bliver nul, hvilket er en ganske god illustration af, hvorledes en institution må forholde sig, når den ikke har kendskab til den bevillingsmæssige situation. Det reelle i forholdet er, at Københavns Universitet fortsat ønskede selv at

gennemføre reallokeringer hovedområderne imellem og herigennem opnå en styrkelse af den videnskabelige stab inden for det samfundsvidenskabelige hovedområde og en styrkelse af den totale stab inden for det humanistiske hovedområde (som reelt dog resulterede i en styrkelse af TAP-staben) men måtte arbejde med alternativer, da man var uden kendskab til, hvorvidt sådan styrkelse af de to berørte hovedområder kunne etableres inden for en udvidelse af universitetets totale personale ramme eller skulle gennemføres via reallokeringer.

5. Den 8. juli 1975 modtog universitetet Undervisningsministeriets foreløbige bevillingsskrivelse for finansåret 1976/77. Universitetet fik her en bevillingsramme på 605 mill. kr. (april 1975-niveau) og 20 nye stillinger.

Ved ihærdig personlig kontakt med Undervisningsministeriets embedsmænd var det lykkedes løbende nogenlunde at kunne informere konsistoriums budget- og forretningsudvalg om pengesammenhængen, hvorfor de for nævnte fakultetsrammer ikke behøvede justering, men budgetkontoret havde været for pessimistisk med henblik på stillingsudvidelsen. Nu kunne det – ganske vist uden fuldstændig forelæggelse for konsistoriums budget- og forretningsudvalg – konstateres, at reallokering ikke var påkrævet og den endelige personalefordeling blev:

Teo. fak.	0 stillinger
Samf. fak.	8 videnskabelige stillinger
Lægevid. fak.	0 stillinger
Hum. fak.	6 TAP-stillinger
Naturvid. fak.	0 stillinger
Bygningsrelat.	6 TAP-stillinger

6. På indeværende tidspunkt har universitetet kun ved Undervisningsministeriets skrivelse af 29. september 1976 fået meddelelse om, at publikationsbevillingen skal nedsættes med 138.000 kr. på bidraget til lov om tillægsbevilling, og man må måske i denne anledning have lov til at håbe, at nedskæringer i løbende bevillinger for finansåret 1976/77 hermed er endeligt afsluttet. Er dette tilfældet, er vi vel sluppet billigere end

sidste år, hvor vi fik en øremærket nedskæring på 5.060.000 kr. (april 1974-niveau), og håbet beskæmmer som bekendt ingen.

3. Personaleforhold

I et år, hvor arbejdsløsheden voksede og hvor bekymringen for stagnation i lærerstaben steg, fordi nyansættelser kun fandt sted i et beskedent omfang, udstedtes den første generelle bekendtgørelse om ansættelse i lærerstillinger ved universiteter og højere læreanstalter. Den 3. december 1975 trådte bekendtgørelse om ansættelse i professorstillinger, videnskabelige adjunkt/lektorstillinger og eksterne lektorater ved de højere uddannelsesinstitutioner under Undervisningsministeriet i kraft.

Tidligere havde der i bekendtgørelsesform været udstedt regler for ansættelse af professorer og undervisningsassistenter, mens man, hvad angik de øvrige grupper, havde klaret sig med midlertidige retningslinier baseret på styrelseslovens bestemmelser. Bekendtgørelsen blev udstedt efter et langvarigt forarbejde, hvor bl.a. Københavns Universitet var hørt. Et af konsistorium nedsat udvalg gennemgik Undervisningsministeriets udkast, og dette udvalgs ændringsforslag tillige med forslagene fra de øvrige universiteter og højere læreanstalter blev samordnet i Rektorkollegiet. En del af universitetets ændringsforslag indgik i den endelige bekendtgørelse, men ikke alle. Eksempelvis fremsatte universitetet forslag om mere specificerede regler om inhabilitet, som ikke blev efterkommet, mens universitetets længe nærede ønske, om at der blev givet ansøgere til videnskabelige stillinger mulighed for at se hele bedømmelsesudvalgets indstilling, blev efterkommet.

Da såvel bekendtgørelsen som universitetets indtil da benyttede midlertidige regler var baseret på styrelsesloven, medførte bekendtgørelsens bestemmelser ikke fundamentale ændringer, således at overgangen ikke skabte de store vanskeligheder. I løbet af året, efterhånden som fortolkningstvivel blev påpeget og klagemuligheder blev udnyttet, viste det sig dog, at bekendtgørelsen ikke medførte en mindre problemfri tilvæ-

relse for universitetets forskellige organer, der deltager i behandlingen af ansættelser af videnskabelige medarbejdere.

Også på et andet område blev der fastsat mere formaliserede regler. En række klagesager fra forskellige universiteter og højere læreanstalter medførte, at Undervisningsministeriet fandt det nødvendigt, at der udstedtes regler for tildeling af kandidat- og seniorstipendier. Det viste sig imidlertid, at de forskellige forhold ved institutionerne medførte, at fælles regler for alle ville skabe store vanskeligheder. Undervisningsministeriet nøjedes herefter med at kræve, at hver læreanstalt udstedte et formaliseret regelsæt, som skulle godkendes af ministeriet. En forudsætning for godkendelse var bl.a., at tildelingerne skulle ske på grundlag af fagkyndige udvalgs vurderinger af ansøgenes kvalifikationer, og at kun professorer, lektorer eller personer, der måtte anses for at besidde kvalifikationer på tilsvarende niveau kunne have sæde i disse udvalg. De nye regler, som ministeriet godkendte efter indstilling fra Københavns Universitet, indeholdt i høj grad en tilnærmelse af proceduren vedrørende tildeling af stipendier til proceduren foreskrevet i ansættelsesbekendtgørelsen vedrørende videnskabeligt personale, og medførte for nogle fakulteters vedkommende stort set ingen ændring af proceduren, mens der for andre fakulteter måtte ske en tilpasning.

Uden nye faste lærerstillinger, med et stigende antal studerende og med et stigende antal arbejdsløse akademikere, blev universitetets deltidslærerstillinger mere og mere eftertragtede, selv om de på grund af det eksisterende timeloft højst kunne give beskæftigelse pr. ansat i 500 arbejdstimer pr. år, det vil sige mellem en $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{4}$ fuldtidsstilling. Men for mange var en timelærerstilling ved universitetet et stort fremskridt i forhold til den totale arbejdsløshed. Konkurrencen om disse stillinger blev større ved de fleste fakulteter, og det problem, man havde imødeset, da der året før blev udstedt en bekendtgørelse, hvorefter studenter ikke længere uden dispensation kunne ansættes i disse stillinger, viste sig langt mindre end frygtet. Kun ved det lægevidenskabelige fakultet kunne

der inden for store områder ikke skaffes færdiguddannede, og her blev der af Undervisningsministeriet givet dispensationer i det indstillede omfang. Ved andre områder blev der givet spredte dispensationer til ansættelse af studerende, men det var i alle tilfælde en forudsætning, at der ikke kunne skaffes en kvalificeret færdiguddannet til at varetage undervisningen.

Som en konsekvens af den stigende betydning, deltidslærergruppen havde for universitetet, nedsatte konsistorium et udvalg, der skulle behandle denne lærergruppes forhold. Udvalgsarbejdet er endnu ikke afsluttet, men foreløbigt har det medført, at der stilles krav til studienævn og andre om en forbedring af ansættelsesproceduren for deltidslærergruppen.

Antallet af tjenestemandsansatte lektorer, der pr. 1. april 1975 kan oprykkes til lønramme 35, er endnu uafklaret. Indtil udgangen af september måned 1976 er der kommet meddelelse om oprykning af tre tjenestemænd. Der er mulighed for, at yderligere en eller to oprykkes.

Antallet af oprykninger pr. 1. april 1975 af HK-funktionærer blev yderst beskedent. I alt er tre kontorfunktionærer oprykket til aflønning som overassistent og 18 har fået personligt kvalifikationstillæg. To laboratoriefunktionærer er oprykket til aflønning svarende til overassistent efter kontorfunktionæroverenskomsten, og tre laboratoriefunktionærer har fået personligt kvalifikationstillæg.

I det lokale samarbejdsudvalg for universitetets centrale administration er der fastsat principper, henholdsvis om personalets medvirken ved besættelse af stillinger og om fremgangsmåden ved uansøgt afskedigelse samt omflytning mod stillingsindehaverens udtrykkeligt udtalte ønske. I hovedsamarbejdsudvalget arbejdes der fortsat med spørgsmålet om fastsættelse af regler for afskedigelser nødvendiggjort af generelle institutionsforhold. Der er i september måned 1976 oprettet et lokaludvalg på Niels Bohr Institutet.

Universitetets interne kursusvirksomhed for teknisk og administrativt personale er blevet udbygget i det forløbne år, idet der

for tiden løber to forårs- og to efterårskurser med grundlæggende orientering om universitetets opbygning og virksomhed og et vide-regående kursus i hvert semester. Endvidere er der i forår og efterår 1976 afholdt kurser i kommunikation for medlemmer af styrende organer og samarbejdsudvalg.

4. Bygge- og anlægsvirksomhed

Universitetet har i det forløbne år måttet foretage en meget omfattende revision af det udbygningsprogram, der blev udarbejdet i begyndelsen af 1970'erne for en stor del som følge af den lovgivning, der blev gennemført i 1970.

Planerne om inden for en overskuelig periode at få gennemført udbygningen for Københavns universitet sådan som 2 love, Centerloven og Loven om opførelsen af Panum Institutet giver løfter om, ser nu ud til for alvor at blive udskudt på ubestemt tid.

Revisionen kommer navnlig til at ramme planerne om Københavns universitets permanente udbygning for de humanistiske, samfundsvidenskabelige og teologiske fakulteter, der i henhold til Centerloven skulle finde sted i et område på det vestlige Amager og foreløbig er det kun muligt at gennemføre en aflastning for det humanistiske fakultet i nybyggeriet Njalsgade på det nordlige Amager.

For udbygningen på Amager er opførelsen af 3. og foreløbig sidste etape nu i gang, og byggeriet følger tidsplanen. For at kunne gennemføre den nedskæring af lejemålene i Indre by, som er forudsat i aktstykket for 3. etape, har universitetet udarbejdet en ændring af udflytningsplanerne til Amager, således at det der oprindeligt skulle fungere som en midlertidig aflastning for et udsnit af de humanistiske fag nu må tjene som permanent placering i en lang årrække for størstedelen af det humanistiske fakultet.

Efter den netop afsluttede revision skal yderligere følgende institutter udflyttes i årene 1978-80:

- Historisk institut.
- Institutet for økonomisk historie.
- Institutet for samtidshistorie.

Institut for klassisk filologi.

Institut for græsk og latinsk middelalderfilologi.

Institut for filmvidenskab.

Institut for folkemindevidenskab.

Den nuværende studenterbestand for de institutter, der herefter påregnes placeret på Amager, beløber sig til omkring 11.000 studerende, hvilket er langt over de mål, der i 1971 blev fastlagt i generalplanen for byggeriet. En forudsætning for at den ny udflytningsplan er gennemførlig må derfor være, at de bebudede adgangsbegrænsninger vil bringe dette antal væsentligt ned. Sker dette ikke, må universitetet anse det i forvejen meget tæt befolkede bygningskompleks for helt utilstrækkeligt.

Også for udbygningsplanerne i Nørre Fælled og Østervold-områderne har universitetet indledt en omfattende revision.

Blandt de store nybyggerier for det lægevidenskabelige fakultet i Nørre-Fælled-området står institutkomplekset for de patologisk-anatomiske og retsmedicinske institutter foran sin færdiggørelse, og indflytningerne finder sted i løbet af de næste måneder.

Panum Institutets 2. etape er under indflytning, og opførelsen af 3. etape er igangsat. I aktstykket for Panum Institutets 3. etape har undervisningsministeriet bebudet en ændring af Loven om opførelsen af Panum Institutet fra 1970. Et nyt lovforslag ventes forelagt Folketinget i indeværende samling, og i den anledning har undervisningsministeriet bedt det faglige landsudvalg for sundhedsuddannelserne om at fremkomme med et forslag til løsning af en række problemer i Nørre Fælled-området. En arbejdsgruppe under det faglige landsudvalg (Nørre Fælled-udvalget) med repræsentation fra de berørte institutioner er nu fremkommet med et forslag, der dels fastlægger de fremtidige fysiske rammer for Nørre Fælled-institutionerne, dels fremsætter forskellige forslag til det fremtidige uddannelsesmæssige og forskningsmæssige samarbejde.

Universitetet kan tilslutte sig mange af de samarbejdstanker, der fremsættes i planen,

og håber, at de bevilgende myndigheder vil opfatte forslaget som det har været udvalgets hensigt – at skabe en helhedsplan, der vil give en rationel udnyttelse af områdets ressourcer – samtidig med at man får løst en række af de lokale problemer, der i en længere årrække har hobet sig op for flere af institutionerne i Nørre Fælled.

Universitetet har før givet udtryk for den opfattelse, at Panum Institutet bør spille en meget afgørende rolle i Nørre Fælled-områdets fremtidige udvikling som et center og kan derfor tilslutte sig de planer, der kommer til udtryk i udvalgets forslag om dette byggeri, selv om det vil betyde et meget drastisk indgreb i Københavns universitets udbygningsplaner for det lægevidenskabelige fakultet.

I fortsættelse af Nørre Fælled-planlægningen og som et led i den generelle revision af udbygningsplanerne vil der også for det naturvidenskabelige fakultet blive gennemført en række programændringer som betyder en afgørende nedskæring i forhold til

planerne fra 1974. Disse ændringer vil navnlig vedrøre de hidtidige planer om udbygninger i det af Centerloven udpegede område nordvest for Jagtvej, men også for fakultetets planer for bygningerne i området omkring Botanisk have og Østervold-komplekset vil der blive gennemført en revision med det formål at nedskære ombygnings- og tilbygningsarbejderne og gennemføre en mere intensiv udnyttelse.

5. Adgangen til Universitetet

Bestand og tilgang af studerende

Bestanden af studerende ved universitetet er i oktober 1976 kommet op over 30.000. Tilgangen af nymatrikulerede studerende var i 1976 4858, hvilket er en smule mindre end året før. Hertil kommer, at i alt 1773 studerende skiftede studium ved begyndelsen af universitetsåret 1976-77. Det samlede antal studiestartere bliver således 6631.

Pr. primo oktober fordeler bestand og tilgang sig således på fakulteterne:

	Bestand	Ny- immatri- kulerede	Studie- startere i alt
Teologisk fakultet	520	60	84
Samfundsvidensk. fakultet	5865	1140	1441
Lægevidensk. fakultet	4086	394	446
Naturvidensk. fakultet	5193	955	1287
Humanistiske fakultet	14408	2305	3373
Universitetet i alt	30077	4858	6631

a) Adgangsbegrænsning

Ved det lægevidenskabelige studium blev der i 1976 for første gang praktiseret adgangsbegrænsning. Optagelsesreglerne er fastsat i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 18. juni 1976. Ifølge disse regler tildeles 50 pct. af studiepladserne til ansøgere med student-, HF- eller HH-eksamen efter faldende kvotient, 40 pct. af pladserne tildeles ansøgere med en af de tre foranævnte eksaminer samt fuldtidserhvervsarbejde af mindst 10 måneders varighed. De sidste 10 pct. af studiepladserne tildeles a) ansøgere med en række andre adgangsgi-

vende eksaminer, b) ansøgere med student-, HF- eller HH-eksamen, der er fyldt 25 år, c) ansøgere med udenlandsk tilkynningsforhold til Danmark, samt d) dispensater.

Københavns Universitet fik tildelt en optagelseskapacitet på 470 studerende. Universitetet modtog i alt 697 ansøgninger om optagelse på lægestudiet. Optaget på lægestudiet blev de ansøgere, der havde en eksamenskquotient på 8,2 og derover, samt alle ansøgere med mindst 10 måneders erhvervsarbejde. Endvidere blev der optaget 10 dispensater, 23 ansøgere med udenlandske eksaminer samt 8 studenter, der var over 25

år. I alt blev der optaget 471 ansøgere. Da nogle af de optagne ikke benyttede den tildelede studieplads fordi de samtidig var optaget ved en anden læreanstalt, blev antallet af studerende, der påbegyndte lægestudiet 446.

I forbindelse med indførelsen af de nye optagelsesregler til lægestudiet blev ansøgningsfristen til dette studium flyttet frem til 1. juli. Dette gav tilstrækkelig tid til den administrative behandling af ansøgningerne, men erfaringerne fra optagelsen 1976 har vist, at der er en række problemer i forbindelse med de nye optagelsesregler, der vil gøre den fremtidige administration af disse regler vanskelig, ikke mindst hvis tilsvarende optagelsesregler indføres for andre universitetsstudier. I samarbejde med universiteterne i Odense og Århus er der blevet udarbejdet en redegørelse til Undervisningsministeriet om disse problemer.

b) Studievejledningen

Antallet af henvendelser til Studievejledningen har i det forløbne år ligget på samme niveau som i årene før.

Langt den største del af henvendelserne kommer fra potentielle studerende, og det er problemerne omkring adgangsbegrænsning og beskæftigelsesudsigter, der står i forgrunden. De nye optagelsesregler til det lægevidenskabelige studium har resulteret i et meget stort antal henvendelser. Spørgsmål om hvorledes man kan kvalificere sig til optagelse på adgangsbegrænsende studier gennem erhvervsarbejde har været særlig hyppige. Erfaringerne fra det forløbne år viser, at adgangsbegrænsning skaber et stort behov for vejledning og information vedr. optagemulighederne.

En anden gruppe potentielle studerende, der optager en betragtelig del af vejledningstiden, er personer, der søger optagelse på universitetet uden adgangsgivende eksaminer.

Ikke mindst på grund af forestående adgangsbegrænsninger har antallet af henvendelser af denne art været stigende i det forløbne år.

Spørgsmål vedr. uddannelser uden for

universitetet indgår med betydelig vægt i vejledningsarbejdet. En stor del af de potentielle studerende står over for at skulle vælge mellem et universitetsstudium og en uddannelse ved en anden institution. Hertil kommer et stort antal henvendelser fra universitetsstuderende, der overvejer at skifte til en anden uddannelsesinstitution.

En væsentlig del af disse forespørgsler besvares af den erhvervsvejleder, der af Arbejdsdirektoratet er udstationeret på universitetet.

Udenlandske studerende udgør fortsat en betydelig del af studievejledningens klienter. I stadig større omfang er der tale om studerende fra vore nabolande, der ønsker optagelse på studier, hvilket der er adgangsbegrænsning i hjemlandet, først og fremmest lægestudiet.

I lighed med tidligere år afholdes i efterårsferien åbent hus for elever på gymnasier og HF-kurser. Arrangementer har denne gang været udvidet med foredrag om aktuelle uddannelsesspørgsmål samt en udstilling om universitetsforhold. I tilslutning til dette arrangement har der været afholdt et informationsmøde, hvor 40 studievejledere og studieorienteringslærere fra gymnasiet og HF blev orienteret om aktuelle universitetsspørgsmål.

I det forløbne år er arbejdet med udarbejdelse af skriftligt informationsmateriale blevet fortsat. Serien »Information fra Studievejledningen«, der udsendes til erhvervsvejledere, gymnasier, kurser m.v., vil i løbet af efteråret 1976 blive komplet således, at der foreligger en oversigt over hvert studiefag. Som noget nyt er der blevet udarbejdet undervisningsmateriale, der behandler de universitetsuddannedes beskæftigelsessituation. Materialet er blevet anvendt i den studieorienterende undervisning i gymnasiet/HF.

Arbejdet med undersøgelse af studieforløb m. v. er blevet intensiveret. Under fællessekretariatet er der blevet oprettet en særlig statistik-afdeling, der dels fortsætter studievejledningens undersøgelsesarbejde, dels udarbejder løbende statistik over studentertal m.v. Dette arbejde er blevet lettet betydeligt ved at universitetets eksamensregistre nu

er overført på edb. Undersøgelsesresultaterne er løbende publiceret i serien »Information fra Studievejledningen«. Studentersstatistikken publiceres i pjeceform. De første 3 statistik-pjecer er udsendt.

c) Dispensation

Dispensationsudvalget har i det forløbne år bestået af fem medlemmer, udpeget af konsistorium den 17. december 1975: professor John Kousgaard Sørensen, lektor Hans Gammeltoft Hansen, overassistent Kirsten Horskjær, stud. psyk. Lisette Jespersen og stud. polit. Jeppe Strange. Udvalget har afholdt 26 møder.

Fra 1. januar til 1. oktober 1976 har dispensationsudvalget modtaget 507 ansøgninger/forespørgsler om dispensation. Heraf er 465 færdigbehandlet.

	Betinget		Ikke	Total
	Bevilget	bevilget	bevilget	
Teologi	3	2	6	11
Jura	56	40	29	125
Statsvidenskab	2	2	0	4
Sociologi	5	4	3	12
Antropologi	1	5	1	7
Kultursociologi	2	1	0	3
Medicin	9	2	3	14
Humaniora	73	52	61	186
Psykologi	32	11	20	63
Mat.-Nat.	16	11	13	40
I alt	199	130	136	465

Tallene viser kun noget om udfaldet af dispensationsbehandlingen. De viser ikke noget om, hvor mange eller hvornår dispensationerne faktisk lod sig immatrikulere.

Af gruppen »betinget bevilget« fra 1975 har i alt 37 af 170 opfyldt betingelserne for immatrikulation pr. 1.9.1976.

Ifølge matriklens tal er 206 immatrikuleret pr. 1. september 1976. Antallet af ansøgninger er steget i forhold til sidste år. (Pr. 1.10.1975: 431 - 1.10.1976: 465). Tallet for kalenderåret 1975 var 444.

Dispensationsudvalget har besluttet på grund af muligheden for adgangsbegrænsning, at alle tilsagn om dispensation eller betinget dispensation til 1977-78 eller senere gives med et vist forbehold. Dette betyder, at

immatrikulation er afhængig af antallet af kvalificerede dispensater i forhold til en eventuel kvote.

I tilfælde af adgangsbegrænsning er det dispensationsudvalgets opfattelse, at ansøgningsfristen for dispensationsansøgninger bør fastsættes tidligere end en eventuel frist for almindelige ansøgninger f.eks. den 15. marts. Sagerne vil da kunne forbehandles, således at de er færdige til endelig behandling, når de nærmere bestemmelser om frister, adgangskvoter og andre kriterier kendes.

d) Forsøgsordningen

Konsistoriums budget- og forretningsudvalg vedtog den 7. april 1976 at stille en bevilling til rådighed for en et-årig forsøgsordning for dispensater i fagene litteraturvidenskab, dansk, historie og tysk. Bevillingen dækker aflønning af en tutor for hvert fag.

Styret for forsøgsordningen skal i samarbejde med institut for anvendt universitetspædagogik følge studieførløbet for dispensaterne med henblik på at undersøge de specifikke forudsætninger for de enkelte studier, at støtte og vejlede dispensaterne i et år, at foretage en løbende kvalitativ sammenligning med et normalt studieførløb og at viderebringe erfaringerne til dispensationsudvalgets kundskab.

På grund af manglende tilslutning til fagene litteraturvidenskab og tysk blev forsøgsordningen kun oprettet i fagene dansk og historie med henholdsvis 11 og 8 studerende i hver gruppe.

Formand for Styret er lektor John Chr. Jørgensen.

e) Udenlandske studenter

192 studenter fra 46 lande har i perioden 1. januar 1976 til 1. oktober 1976 fået tilladelse til at blive immatrikuleret:

Nordiske lande: 56.

EF-lande: 51.

Øvrige europarådslande: 66.

Andre lande: 75.

Temporary Student Registration Card er

udstedt til 22, der opfylder adgangsbetin-
gelserne, men endnu ikke har aflagt danskprø-
ve.

Ansøgninger fra udlændinge, der har en
udenlandsk eksamen som ikke giver adgang
til universitetet uden videregående uddan-
nelse eller ikke har afsluttet en gymnasial
uddannelse i hjemlandet, er behandlet i di-
spensationsudvalget. Af disse fik 21 umid-
delbar dispensation mens resten blev henvist
til gymnasiale suppleringskurser, HF-en-
keltfag eller en dansk adgangsgivende ek-
samen.

6. Eksamensstatistik

Der er i det forløbne år aflagt følgende af-
sluttende eksaminer under fakulteterne,
bortset fra det humanistiske:

Det teologiske	50
Det samfundsvidenskabelige	374
Det lægevidenskabelige	444
Det naturvidenskabelige	206

7. Forskningen

Universitetets prisspørgsmål for 1975 (74)
har fremkaldt i alt 25 besvarelser, heraf har
12 opnået guldmedalje, 8 sølvmedalje og 5
ingen anerkendelse.

Tilgangen af licentiatstuderende har væ-
ret noget faldende; bestanden fordeler sig
således på fakulteterne:

Det teologiske fakultet	4
Det samfundsvidenskabelige fakultet ..	19
Det lægevidenskabelige fakultet	3
Det humanistiske fakultet	22
Det naturvidenskabelige fakultet	109
Ialt	157

Der er i årets løb konfereret i alt 58 dok-
torgrader, der fordeler sig således på fakul-
teterne:

Det samfundsvidenskabelige fakultet ..	2
Det lægevidenskabelige fakultet	38
Det humanistiske fakultet	5
Det naturvidenskabelige fakultet	13

8. Studentersociale forhold

Stipendiekontoret har i 1975/76 af Statens
Uddannelsesstøttes midler formidlet indtil
1. juli 1976:

Stipendier	kr. 49.486.955
til 9.548 ansøgere og	
statskaution til studielån ..	kr. 114.269.133
fordelt på 11.291 garantierklæringer.	

De hidtidige rentefrie lån er fra og med
støtteåret 1975/76 afløst af statsgaranterede
studielån.

9. Kollegieforhold

En økonomisk nyordning for Kommunitet-
tet, Regensen og de ældre universitetskolle-
gier har været genstand for mange forhand-
linger og indgående overvejelser. Den ende-
lige fastlæggelse af nyordningens struktur
og indhold, der f.t. forhandles med Under-
visningsministeriet, kan formentlig først
ventes i løbet af det kommende år.

10. Kantineforhold

Undervisningsministeriet har den 18. marts
1976 godkendt forretningsføreraftalen med
Danmarks Internationale Studenterkomité
angående drift af universitetetskantiner, og
aftalen blev den 5. maj 1976 underskrevet af
parterne.

Aftalen omfatter følgende kantiner:

- Købmagergade 52.
- Nørregade 10.
- Biologisk institut.
- Anatomisk institut.
- H. C. Ørsted instituttet.
- August Krogh instituttet.
- Rådmandsgadekomplekset.
- Geografisk institut.
- Østervoldkomplekset.
- Sølvtorvkomplekset.
- Amagerkomplekset (kantine I og
kantine II).
- Panumkomplekset.

Kantinernes regnskab for perioden 1. juli
1975 - 30. juni 1976 udviste en omsætning
på ca. 4,5 mio. kr. og sluttede med et drifts-
underskud på knap 360.000 kr., hvoraf

universitetet i henhold til aftalen med D.I.S. måtte bære ca. 135.000 kr.

Et af D.I.S. i sommeren 1976 udarbejdet budget for perioden 1. juli 1976 - 30. juni 1977 forudså, med de da gældende kantinepriser som basis, et underskud på ca. 900.000 kr., hvoraf det ville påhvile universitetet at dække ca. 700.000 kr.

For at nedbringe det forventede underskud vedtog Konsistoriums budget- og forretningsudvalg på sit møde den 18. august 1976, at universitetet overtager rengøringsfunktionen ved kantinerne med ca. 200.000 kr., at ophøre med salget af varm mad i kantinen i Købmagergade 52 og at ændre lukketiden sammesteds fra kl. 19 til kl. 17, samt at forhøje priserne fra den 1. september 1976 med 6-10 pct. Disse foranstaltninger skulle ialt nedbringe det forventede underskud med ca. 500.000 kr.

I samme anledning har Konsistorium på sit møde den 8. september 1976 nedsat et kantineudvalg, der senest 1. november 1976 skal fremkomme med forslag til eventuelle ændringer af universitetets kantinedrift.

Der har i de senere år hersket betydelig usikkerhed omkring kantinedriften ved universitetet og de højere læreanstalter, idet det har skortet på ensartede og klare retningslinier for statsinstitutioners kantinedrift i bevillingsmæssig henseende.

Rektorkollegiet har derfor i skrivelse af 15. december 1975 til undervisningsministeriet, direktoratet for de videregående uddannelser indstillet, at der søges godkendt generelle retningslinier for kantinedrift, hvorefter kantinedriften kan accepteres som en del af en statsinstitutions normale formål, således at institutionen enten kan afholde kantinedriften efter nærmere fastsatte retningslinier af driftsudgiftsbevillingerne, eller over disse bevillinger yde bidrag til kantinedrift, der ikke foregår på statens regning.

Direktoratet har ved skrivelse af 1. april 1976 udbedt sig universitetets bemærkninger til rektorkollegiets ovennævnte skrivelse, og universitetet har i skrivelse af 29. juni 1976 meddelt, at man kunne tilslutte sig rektorkollegiets synspunkter.

Der foreligger endnu ingen stillingtagen fra ministeriets side.

11. Rektors internationale kontakter

Vi har i årets løb fået en række henvendelser fra udenlandske universiteter og institutioner. Vi har i det omfang det var muligt ydet den bistand vi er blevet anmodet om.

Den væsentligste kontakt med udlandet har rektor som formand for rektorkollegiet. Der er herigennem kontakt med en række internationale organisationer, nævnes kan blandt andet den europæiske sammenslutning af universitetsrektorer CRE, CREs liaison comité til EF, Europarådet, komité for højere uddannelse og forskning, OECD med underorganisationerne CERI og IMHE, UNESCO og den internationale universitetssammenslutning AIU.

Blandt de mange spørgsmål, der har været drøftet på internationale møder om universitetsforhold, kan nævnes de problemer der er forbundet med at flere og flere universiteter indfører adgangsbegrænsning. Der er her arbejdet på at sikre, at adgangsbegrænsning ikke medfører, at udveksling af studerende og yngre videnskabsmænd i urimelig grad vanskeliggøres. Der er blevet peget på, at der udover de kvoter, der afsættes til studerende der agter at gennemføre et fuldt studieforløb, bør afsættes et rimeligt antal pladser til udenlandske studerende, der ønsker at supplere deres hjemlige uddannelser med et kortere eller længere studieophold ved et udenlandsk universitet.

Universitetet har i år efter aftale med rektorkollegiet søgt direkte optagelse som medlem af International University Center, Dubrovnik. Hidtil har universitetet kun været repræsenteret indirekte gennem rektorkollegiet. Professor Witt-Hansen, Filosofisk institut, vil indtil videre repræsentere universitetet i centret.

12. Det kgl. Bibliotek og Universitetsbibliotekets 1. og 2. afdeling

Der er i år sket nyvalg af fakultetsrepræsentanter til fællesudvalget til varetagelse af samarbejde mellem Det kgl. Bibliotek, Universitetsbiblioteket og Københavns Universitet.